

Actieplan all-electric

Maart 2026

Agenda

- Programmatische aanpak SPDE
- Drie actielijnen SPDE
- Actieplan all-electric
- Community of Practice all-electric

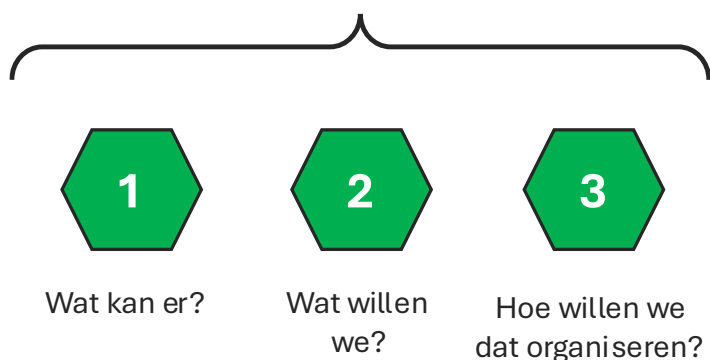
Inzoomen op all-electric

- Handreiking all-electric NPLW

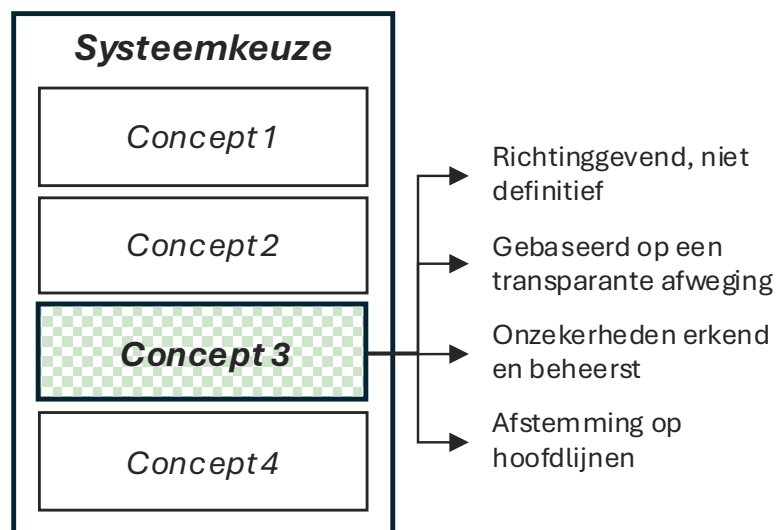
Programmatische aanpak SPDE

Programmatische aanpak SPDE met actieplannen

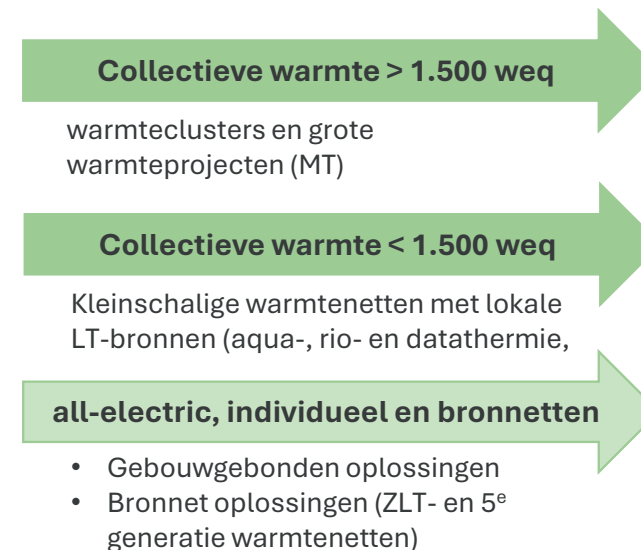
Vorbereidingsfase

Keuze van het voorkeursconcept

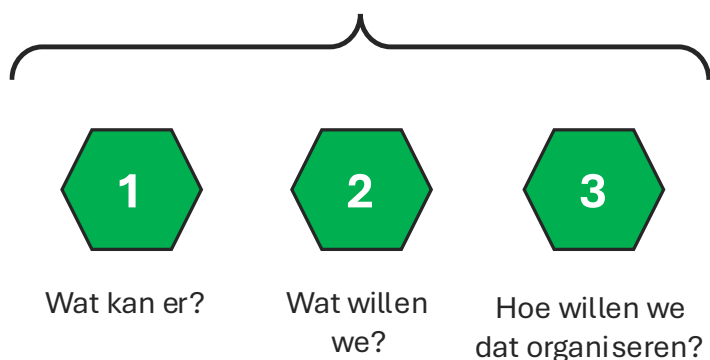

Uitvoering langs drie actielijnen

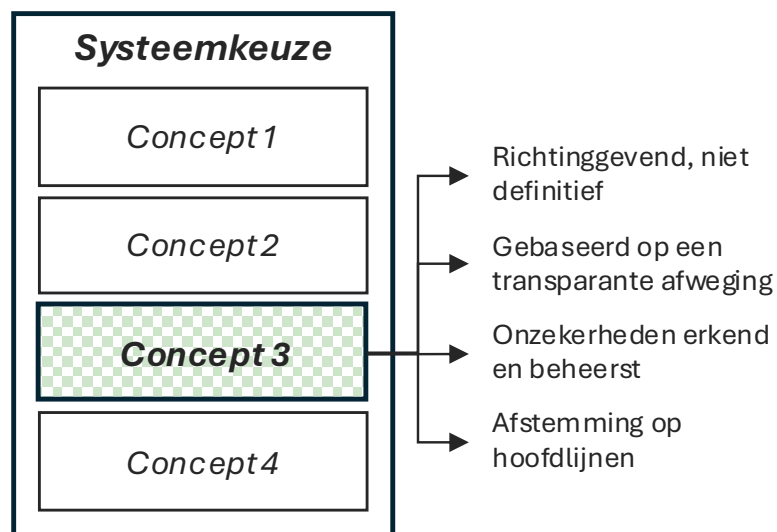

Programmatische aanpak SPDE met actieplannen

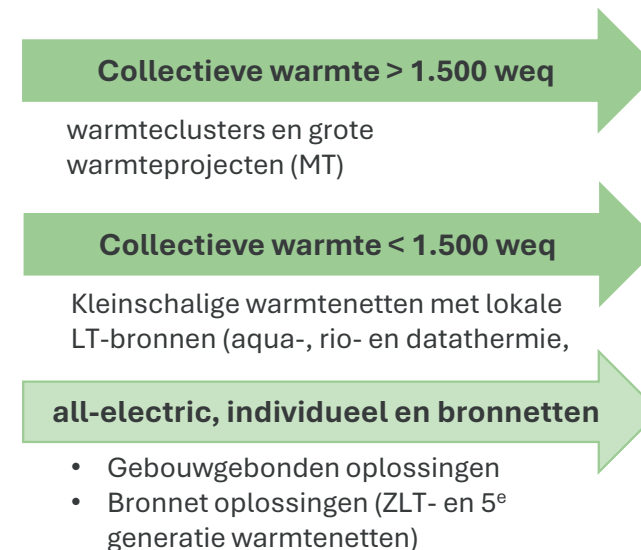
Vorbereidingsfase

Keuze van het voorkeursconcept

Uitvoering langs drie actielijnen

Warmteprogramma + uitvoeringsagenda

Uitvoeringsplan / projectplan

Drie actielijnen SPDE

Actielijnen SPDE

Actielijn 1 Collectieve warmte > 1.500 wooneenheden (dit loopt al)

In opdracht van de daarbij betrokken gemeenten ondersteunt het SPDE het proces in de drie warmteclusters en de gemeenten die zelf met grote warmteprojecten aan de slag zijn.

Actielijn 2 Collectieve warmte < 1.500 wooneenheden (nieuw)

In opdracht van de gemeenten ondersteunt het SPDE het proces om tot kleinschalige warmtenetten te komen.

Actielijn 3 all-electric, individueel en bronnetten (nieuw)

Het SPDE helpt de gemeenten met de aanpak, organisatie en uitvoering van all-electric waarbij we onderscheid maken in:

- a. Gebouw gebonden warmteoplossingen
- b. Bronnet oplossingen (waaronder ook ZLT-warmtenetten en 5e generatie warmtenetten)

Actieplan all-electric van SPDE

Actieplan all-electric SPDE

- Community of Practice (CoP):
 - 5 tot 8 gemeenten
 - 4 bijeenkomsten / jaar
- Ondersteuning voor gemeenten:
 - bepalen van de aanpak
 - bepalen van uitvoeringsorganisatie
- Onderzoek en advies:
 - uitwerken aanpakken
 - uitwerken uitvoeringsorganisaties
 - techniek en netimpact
 - rolneming en financiering
 - communicatie / participatie
- Kennis delen via SPDE themadagen

Community of Practice met koploper gemeenten

Noord-Holland Noord

- Gemeente Den Helder Dorieneke Trul en Mei van Zanen
- Gemeente Schagen Jessica Komen
- Gemeenten van de BUCH Tim Lommerse en Anna Ankone
- Gemeente Hoorn Nine Parre

Noord-Holland Zuid

- Regio Zaanstad Anne-Marie Niks
- Regio IJmond - , via Marcus Sloog op de hoogte houden
- Gemeente Haarlemmermeer Ruud Swering en Wouter Huver
- Gemeente Gooise Meren Benne Holwerda

Netbeheerder Alliander

Stefan Fritz

**Inzoomen op
Handreiking
'gebiedsgerichte aanpak
all-electric'
NPLW**

**De uitvoering
komt eraan!**

Er is geen vaste route, gebruik deze handreiking als kompas, combineer aanpakken en creëer jouw eigen pad van beleid naar uitvoering.

Stappenplan all-electric

1

- Bereid je organisatie voor om van beleid naar uitvoering te gaan

2

- Regel alvast de doelgroepen aanpak

3

- Bedenk hoe je de gebiedsgerichte aanpakken wilt toepassen

4

- Maak de passende mix van doelgroepen en gebiedsgerichte aanpakken

5

- Bepaal de uitvoeringsorganisatie en de positie

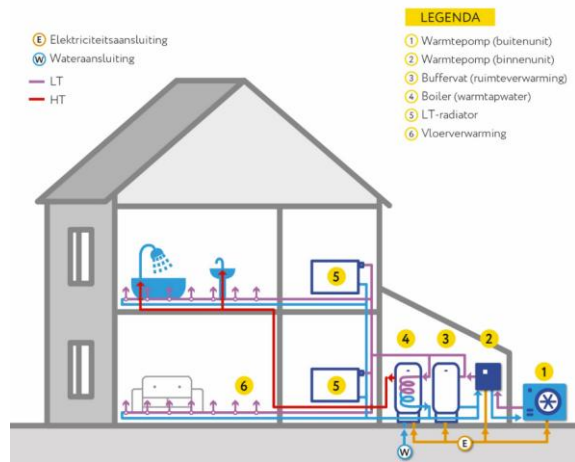
6

- Richt de uitvoeringsorganisatie in en start de uitvoering!

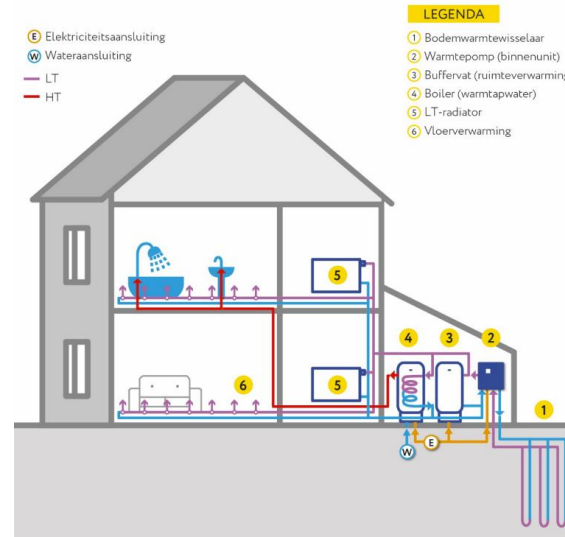
Wat is all-electric?

Wat is all-electric?

- Niet alleen individueel maar ook klein-collectief.
- In een digitaal of fysiek netwerk (of combinatie).

Luchtwarmtepomp Factsheet CE Delft.

Bodemwarmtepomp Factsheet CE Delft.

warmtepomp_warmtebronnetwerk.png (1500x1200)

➔ Benut kansen voor klein-collectieve oplossing voor een netbewuste all-electric oplossing.

Waar gaat de handreiking wel en niet over?

Waar gaat de handreiking wel en niet over?

- Sluit aan op handreikingen warmteprogramma's en uitvoeringsplannen.
- Het gaat om het voorbereiden van de uitvoering van all-electric.

Poll 1: Waar staat jouw
gemeente nu in de
voorbereiding richting een all-
electric aanpak?

Menti.com | code: 6577 9632

Wat regel je gemeente- breed?

Wat regel je gemeente breed?

Van beleid richting uitvoering

- Nieuwe rollen, taken en vaardigheden
- Praktische kant van de warmtetransitie: van loketten tot straatcoach
- Leren en opschalen

Energieloket Achterhoek Wehl, bron [Facebook](#)

Wat regel je gemeente breed?

Randvoorwaarden

- Netcapaciteit en netimpact
- Subsidies en financiering
- Aansluiting op de uitvoering

Netverzwaring door netbeheerder Enexis, Bron: [Enexis](#).

Wat regel je gemeente breed?

Netcapaciteit en netimpact

- De kaders staan in het warmteprogramma;
- De consequenties zijn uitgewerkt in het uitvoeringsplan;
- Op niveau van projectplannen mogen er geen verrassingen meer zijn.

Netverzwaring door netbeheerder Enexis, Bron: [Enexis](#).

Wat regel je gemeente breed?

Subsidies en financiering

- Voorfinanciering van subsidies
- Financiering
 - Maak het makkelijk
 - Financiering op wijkniveau
 - Denk aan korting
- Het geven van financieel advies

Afbeelding: [Financiering en subsidies](#), gemeente Assen,

De aanpakken voor all-electric

Aanpakken voor all-electric

- Doelgroepen aanpak
- Gebiedsgerichte aanpak
 - Gemeentebreed
 - Uitdagend gebied
 - Kansrijk gebied

Doelgroepen aanpak

- Vereniging van eigenaren (vve)
- Huishoudens in energiearmoede
- Corporaties
- Monumenten
- Commerciële verhuurders, recreatiewoningen, ...

**Start alvast met de
doelgroepen aanpakken**

Gebiedsgerichte aanpak

- Gemeentebreed: gericht op natuurlijk moment
- Uitdagend gebied: gericht op proces
- Kansrijk gebied: gericht op maatregelen

Gemeentebreed

Gemeentebreed

Gebied: Gaat om een gemeente brede aanpak dus het hele gebied van de gemeente. Dit kan zowel stedelijk als landelijk zijn.

Aanpak: benutten van natuurlijk momenten, communicatie en activering van bewoners, voor ieder een aanbod, bewoners nemen maatregelen in eigen tempo, voorkeur: samenwerking met lokale partij zoals een energiecoöperatie.

Gemeentebreed

Hoe te organiseren: Gemeente als regisseur van de uitvoering met een team van medewerkers en samenwerking met de woningcorporatie en de energiecoöperatie.

Gemeentelijk team	beleidsmedewerkers/ projectleiders en communicatie
Gemeentelijk loket	energiecoaches, energieadviseurs en ondersteuning
Buurtinitiatief of energiecoöperatie	een goed netwerk en lokaal geworteld, onmisbaar voor de communicatie in de gebieden en het organiseren van bewonersavonden.
Woningbouwvereniging	professionele vastgoedbeheerders, straatgerichte aanpak, samenwerken bij gespikkeld bezit
Netbeheerder	vroeg betrekken voor netverzwaring en uitvoeringsvolgorde

An aerial photograph of a city, likely Utrecht, showing a dense urban landscape. The foreground features a large green field, possibly a sports field or park, with a path running through it. The middle ground is dominated by several large, curved residential buildings with multiple stories and many windows. The background shows a vast expanse of city buildings, including taller apartment blocks and smaller houses, interspersed with trees. The sky is clear and blue.

Uitdagent gebied

Uitdagend gebied

Gebied:

- Gevarieerde mix van woon- en gebouwtypen en bewoners
- Verschillende belanghebbenden (corporaties, sportclubs, lokale ondernemers, maatschappelijke partners)
- (Subsidie Volkshuisvestingsfonds of Regiodeal)

Aanpak: collectieve, gebiedsgerichte aanpak, gericht op verduurzaming en leefbaarheid.

Uitdagend gebied

Hoe te organiseren: Proces inrichten om een gezamenlijk doel bereiken met belanghebbenden, intermediairs en uitvoerders.

Procesmanager gemeente	verantwoordelijk voor het proces waarin meerdere partijen samenwerken
Gebieds/wijkregisseur	verbinding, coördinatie en lokale uitvoering, vaak vanuit sociaal-maatschappelijke rol
Projectteam met projectleiders van verschillende belanghebbenden	verantwoordelijk voor het realiseren van een project binnen de afgesproken tijd, kwaliteit en het budget
Intermediair / renovatie architect / energieloket	onafhankelijk advies, vraagbundeling, bewonersbegeleiding
Buurtinitiatief of energiecoöperatie	een 'vonk' te geven, startpunt voor vertrouwen en samenwerking, van straatcoaches en energie-adviseurs tot en met het uitvoeren van maatregelen
Netbeheerder	vroeg betrekken voor netverzwaring en uitvoeringsvolgorde

Format: stappenplan uitdagend gebied

de stappen zijn een combinatie van gebiedsontwikkeling (Bron: [handreiking Duurzame Ruimtelijke Ontwikkeling](#)) en stadsvernieuwing (*schuingedrukt*) (bron: [Standvernieuwing in stroomversnelling](#))

1. Voorverkenning (waarom gaan we dit doen?)

- Vaststellen van de aanleiding en het waarom. Hierbij worden de visies van beleidsmakers, de gemeenteraad en de betrokkenen meegenomen (warmteprogramma).
- *Uitspreken van intentie door gemeente, corporaties en andere stakeholders.*
- *Actief creëren van draagvlak bij bewoners en ondernemers.*

2. Verkenning (in kaart brengen van de huidige situatie)

- Een grondige analyse van de bestaande wijk, inclusief de fysieke staat, eigendom, stakeholders, sociale aspecten en economische factoren (voorbereiden van de wijk-uitvoeringsplannen).
- *Opstellen van een wijkkaart en kanskaarten: waar liggen kansen voor verbetering?*
- *Betrekken van bewoners en lokale organisaties bij het opstellen van het wijkbeeld.*

3. Planontwikkeling (concept opstellen)

- Opstellen van een plan voor de verduurzaming. Dit omvat het vaststellen van doelen, strategieën en een tijdslijn. Zorg ervoor dat iedereen mee kan doen (maken

van de wijk-uitvoeringsplannen).

- *Formuleren van een gedeelde toekomstvisie voor de wijk.*
- *Ontwikkelen van scenario's en ruimtelijke concepten.*

4. Uitvoering (verbouwing, aanleggen netwerken)

- Het daadwerkelijk uitvoeren van de plannen, het verbouwen, aanleggen van nieuwe netwerken en renovatie, maar ook het verbeteren van de openbare ruimte en de sociale agenda.
- *Vaststellen van randvoorwaarden voor de wijk: maatwerkfinanciering, regelgeving en participatievormen.*
- *Organiseren van co-creatie met bewoners en stakeholders.*

5. Gebruik/beheer (onderhoud en nazorg)

- Het beheer en onderhoud in aardgasvrije wijk, om ervoor te zorgen dat de kwaliteit behouden blijft. Nazorg zodat iedereen mee kan doen.
- *Parallel daaraan: sociale programma's (werk, gezondheid, veiligheid).*
- *Opleiden en ondersteunen van wijkprofessionals.*

An aerial photograph of a residential neighborhood. The houses are arranged in a grid-like pattern, with many having blue roofs. A canal or waterway runs through the area, and there are green spaces and trees interspersed among the buildings. The text "Kansrijk gebied" is overlaid in the center.

Kansrijk gebied

Kansrijk gebied

Gebied: Overwegend particuliere, grondgebonden woningen, goed onderhouden en geïsoleerd, afgiftesysteem, meterkast en ventilatie op orde, draagkrachtige en welwillende eigenaren. Voldoende netcapaciteit

Aanpak: Aangewezen in warmteprogramma; aanwijsbevoegdheid ingezet, focus op isolatie, ventilatie en individuele warmtepompen of klein-collectieve oplossingen

Kansrijk gebied

Hoe te organiseren: Compact, multidisciplinair team passend bij lagere sociale/technische complexiteit.

Projectleider gemeente	eindverantwoordelijk, stakeholdermanagement, risico's incl. netcongestie
Technische/financiële experts	advisering en optimalisaties
Intermediair / Energieloket	onafhankelijk advies, vraagbundeling, bewonersbegeleiding
Netbeheerder	vroeg betrekken voor netverzwaring en uitvoeringsvolgorde

Format: stappenplan kansrijk gebied

Stap 1: Stel een projectleider aan met een procesopdracht (zie Bijlage A.5)

- De projectleider (intern of extern) is namens de gemeente verantwoordelijk voor het uitvoeren van de wijkaanpak.
- Laat de projectleider een projectplan (zie Bijlage A.6) maken.
- Geef de projectleider mandaat.

Stap 2: Stel het team samen om de uitvoering voor te bereiden

- Voeg inhoudelijke expertise toe.
- Bedenk of je intermediairs wil benutten, bijvoorbeeld bij de maatregelenaanpak, en huur ze in.
- Bedenk of je andere specialisten nodig hebt, bijvoorbeeld voor renovatiewerk, en huur ze in.

Stap 3: Maak het aanbod *

- Bepaal de technieken of installaties die je gaat aanbieden.
- Laat de prijs bepalen en maak duidelijk wat inbegrepen is (apparatuur, installatie, onderhoud, advies).
- Regel financiering met subsidies, leningen en leaseconstructies.

Stap 4: Bereid de uitvoering voor *

- Selecteer veelvoorkomende woningen.
- Zet een aanbesteding uit, volgens het voorbeeldformat (zie Bijlage A.7).

Stap 5: Projectcommunicatie *

- Laat een plan maken voor de projectcommunicatie en zorg voor afstemming.
- Voer de projectcommunicatie uit of laat het doen.
- Zorg voor fysieke voorbeelden, zoals een voorbeeldwoning of een open huis.
- Zorg voor contact met een inloopspreekuur, een informatieavond.

Stap 6: Doe de wijk het aanbod *

- Maak de propositie (maatregel, financiering, uitvoering, nazorg).
- Bundel de vraag en maak het aanbod compleet: prijs, installatie, subsidieafhandeling, service.
- Plan de intakegesprekken, technische schouw, definitieve contractering.

Stap 7: Check op risico's*

- Lage deelname? Verbeter het aanbod of de ondersteuning in afstemming met de gebouweigenaren.
- Te weinig uitvoerders? Vroegtijdig contracteren.
- Netcongestie? Faseren van de uitvoering en hybride warmtepompen als tussenoplossing.

Stap 8: Monitor de voortgang

- Stel indicatoren op om de voortgang te meten, zoals: draagvlak in de wijk, % huishoudens dat meedoet, aantal maatregelen dat genomen wordt.
- Evalueer ieder half jaar de voortgang en stel de aanpak bij.
- Leg jaarlijks verantwoording af aan de gemeentelijke opdrachtgever.

Voorbeelden, stappenplannen en formats

Stappenplan: aanbesteden warmtepompen

- Analyseer de wijk en kies een aantal veel voorkomende woningen.
- Vraag 6 à 7 installateurs om een prijs en advies per voorbeeldwoning te maken aan de hand van criteria
- Selecteer 3 installateurs zodat de bewoners keuzevrijheid hebben. De installateurs moeten sowieso bij iedere woning langs om de situatie te beoordelen met de plaatsing van het leidingverloop, de afgiftesystemen, etc.
- Realiseer voorbeeldwoningen in de wijk, open dagen, of een beursvloer om te ervaren hoe het is om een warmtepomp in huis te hebben.

Format: aanbesteden warmtepompen

Voorbeeld Aanbestedingsdocument: Warmtepompen Wijkproject

Inleiding

Deze aanbesteding heeft tot doel het selecteren van een installatiebedrijf voor het leveren en installeren van warmtepompen in een aangewezen wijk. De gemeente streeft naar een duurzame oplossing die voldoet aan hoge kwaliteits- en service-eisen.

Doel en scope

Het doel is om 4 voorbeeldwoningen als referentie te gebruiken voor prijsbepaling en advies. De scope omvat advies, levering, installatie, nazorg en onderhoud van warmtepompen.

Beschrijving van voorbeeldwoningen

De gemeente heeft 4 voorbeeldwoningen geselecteerd:

- Woning A: tussenwoning, bouwjaar 1980, matige isolatie.
- Woning B: hoekwoning, bouwjaar 1995, goede isolatie.
- Woning C: vrijstaande woning, bouwjaar 2005, zeer goede isolatie.
- Woning D: appartement, bouwjaar 2010, goede isolatie.

Instructies voor inschrijvers

Inschrijvers dienen een voorstel in te dienen met:

- Adviestraject per woning.
- Prijs per woning.
- Beschrijving van dienstverlening, kwaliteit, prestaties, nazorg (garantie en onderhoud).

Beoordelingscriteria

De beoordeling vindt plaats op basis van de volgende criteria:

- Kwaliteit van het adviestraject (analyse, transparantie, begeleiding)
- Technische prestaties van de installatie (efficiëntie, geluidsniveau, duurzaamheid, netimpact)
- Niveau van dienstverlening (communicatie, planning, certificering)
- Nazorg en garanties (garantieperiode, onderhoudscontracten, storingsdienst)
- Prijs en transparantie (totale prijs, advieskosten, meerwerk)
- Duurzaamheid en circulariteit (milieu-impact, recycling, CO₂-reductie)
- Referenties en ervaring (vergelijkbare projecten, ervaring met meerdere typen warmtepompen, klanttevredenheid)

Beoordelingsmatrix

Criteria	Weging (%)	Score (1-10)
Technische prestaties	20	
Kwaliteit adviestraject	15	
Dienstverlening	15	
Nazorg en garanties	15	
Prijs	20	
Duurzaamheid	5	
Referenties	10	

Tip subsidies en financiering

Maak de financiering makkelijk

Maak een helder algemeen plaatje voor een financieel overzicht, in één oogopslag:

- totale kosten (en baten) van het maatregelenpakket (bijvoorbeeld de kosten van de installatie en de warmtepomp);
- beschikbare landelijke subsidies én lokale subsidies, zorg dat je als gemeente de subsidies hebt voorgefinancierd;
- andere gegarandeerde kortingen, zoals inkoopvoordeel, korting op proceskosten en korting op uitvoeringskosten;
- resterende eigen bijdrage.

Regel het hele proces met gebouweigenaren door één procesgang te ontwikkelen, bijvoorbeeld met hulp van het energieloket.

Maak de mix van aanpakken

Poll 2: Welke aanpak past het beste bij jouw gemeente?

Menti.com | code: 6577 9632

Poll 3: Zie je andere aanpakken
of doelgroepen in jouw
gemeente?

Menti.com | code: 6577 9632

De uitvoeringsorganisatie

Uitvoeringsorganisaties

We zien deze uitvoeringsorganisaties:

Gemeentelijk energie loket

- De gemeente doet het zelf;
- Met eigen mensen en een energieloket.

Apeldoorn

Team van 60 mensen, waarvan 20 in het loket.

Gemeente Noard-East Fryslân

Team van 10 mensen, waarvan 3 in het loket en 2 communicatie.

Energieloket / Energiehuis / Maatschappelijk Dienstenbedrijf

- De gemeente is opdrachtgever,
- Aan een maatschappelijk dienstenbedrijf of energiehuis;
- Of gaat daar het energieloket voor inhuren

Energieloket / Energiehuis Achterhoek
40 mensen waarvan 20 in de buurten en wijken.

Regionaal Energie Loket (REL)
Bereidt de wijkaanpak voor

Product-Markt-Combinatie

- De gemeente brengt de markt in positie;
- bijvoorbeeld met Product-Markt-Combinaties.

Amersfoort, Haarlem, Hilversum

- Gehele dienstverlening, van klantcontact t/m oplevering
- Gehele bouwkolom vertegenwoordigd
- - Ontbreken van de inzet van energieloket/ de inkoopspecialist
- + Kans voor de lokale bouwprofessionals

Energie coöperaties

- Energiecoöperaties zijn bekend met de wijk en de bewoners.
 - vertrouwen en betrokkenheid.
 - grote lokale netwerken van vrijwilligers en energiecoaches, voeren huisbezoeken uit en beheren fysieke energieloketten.
- De data uit huisbezoeken zijn lokaal eigendom en vormen een waardevolle basis voor vervolgstappen richting energiebesparing en aardgasvrij.
- Nog geen all-e wijkaanpak maar ervaring met collectieve inkoopacties.

Poll 4: Welk type
uitvoeringsorganisatie past het
beste bij jouw gemeente?

Menti.com | code: 6577 9632

Poll 5: Zie je een ander type uitvoeringsorganisatie voor je in jouw gemeente?

Menti.com | code: 6577 9632

Stappenplan all-electric

Stappenplan all-electric

1

- Bereid je organisatie voor om van beleid naar uitvoering te gaan

2

- Regel alvast de doelgroepen aanpak

3

- Bedenk hoe je de gebiedsgerichte aanpakken wilt toepassen

4

- Maak de passende mix van doelgroepen en gebiedsgerichte aanpakken

5

- Bepaal de uitvoeringsorganisatie en de positie

6

- Richt de uitvoeringsorganisatie in en start de uitvoering!

Maak de mix – werksessie in Schagen 12-02-2026

‘Ik dacht dat de energietransitie heel ingewikkeld was maar zo valt het wel mee.’

‘Dit kunnen we gewoon doen!’

‘Ik weet nu hoe ik de organisatie ga voorbereiden.’

‘Lekker praktisch, dat ligt ons wel.’

Poll 6: Waar zou je willen dat
het SPDE ondersteuning in
biedt?

Menti.com | code: 6577 9632

Polls

Discussie

Extra vragen voor discussie:

- Wat kan de rol zijn van de energiecoöperatie?
- Welke doelgroepen kies je en hoe breng je hier prioriteit in aan?
- Wat zijn aandachtspunten bij de genoemde uitvoeringsorganisaties?

Dank voor uw aandacht!

 SERVICEPUNT
DUURZAME ENERGIE

Actieplan all-electric van SPDE

Actieplan all-electric SPDE

- Community of Practice (CoP):
 - 5 tot 8 gemeenten
 - 4 bijeenkomsten / jaar
- Ondersteuning voor gemeenten:
 - bepalen van de aanpak
 - bepalen van uitvoeringsorganisatie
- Onderzoek en advies:
 - uitwerken aanpakken
 - uitwerken uitvoeringsorganisaties
 - techniek en netimpact
 - rolneming en financiering
 - communicatie / participatie
- Kennis delen via SPDE themadagen

Community of Practice met koploper gemeenten

Noord-Holland Noord

- Gemeente Den Helder Dorieneke Trul en Mei van Zanen
- Gemeente Schagen Jessica Komen
- Gemeenten van de BUCH Tim Lommerse en Anna Ankone
- Gemeente Hoorn Nine Parre

Noord-Holland Zuid

- Gemeente Zaanstad Anne-Marie Niks
- Regio IJmond - , via Marcus Sloog op de hoogte houden
- Gemeente Haarlemmermeer Ruud Swering en Wouter Huver
- Gemeente Gooise Meren Benne Holwerda

Netbeheerder Alliander

Stefan Fritz